

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту
Кафедра філософії та історії науки і техніки

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Світлана ГУРІНЧУК

«01» _____ вересня _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ»

Рівень вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>Ж Транспорт та послуги</u>
Спеціальність	<u>Ж7 Залізничний транспорт</u>
Освітня програма	<u>«Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення»</u>
Тип дисципліни	<u>вибіркова</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Київ
НТУ
2025

Робоча програма з дисципліни «Соціально-політичні студії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 «Залізничний транспорт», освітньою програмою «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення».

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності G3 «Електрична інженерія»
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри філософії та історії науки і техніки
протокол № 1 від 01 вересня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного транспорту
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

© Хромова О.І. 2025 рік

© Гуменна І.Л. 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <u>27 «Транспорт»</u>	<i>Вибіркова</i>	
	Спеціальність <u>275 «Транспортні технології на (залізничному транспорті)»</u>		
Модулів – 2	Освітня програма <u>«Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення»</u>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – <i>контрольна робота</i>		—	2
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		—	2
		Лекції	
		—	<u>6</u> год.
		Практичні, семінарські	
		—	<u>6</u> год.
		Лабораторні	
		—	—
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		—	<u>80</u> год.
		Індивідуальне завдання (передбачене навчальним планом)	
		—	20
		Вид контролю:	
		Залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить: для заочної форми здобуття вищої освіти – 10%/90%

Шифр за ОП	Шифр результатів навчання																											
	Програмні результати навчання																											
	РН-01	РН-02	РН-03	РН-04	РН-05	РН-06	РН-07	РН-08	РН-09	РН-10	РН-11	РН-12	РН-13	РН-14	РН-15	РН-16	РН-17	РН-18	РН-19	РН-20	РН-21	РН-22	РН-23	РН-24	РН-25	РН-26	РН-27	
ВК02	+		+																								+	+

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Основні засади соціально-політичних студій

Тема 1. Соціально-політичні студії як наука та навчальна дисципліна

Соціально-політичні науки та їх роль у становленні особистості і розвитку суспільства. Соціальна і політична сфери суспільства: сутність, структура і особливості функціонування. Предмет та об'єкт соціально-політичних студій. Структура соціально-політичного знання: категорії, методи та функції.

Основні концепції соціально-політичного знання: структурно-функціональна, соціально-конфліктна, концепція символічного інтеракціонізму, синергетична концепція.

Тема 2. Виникнення та основні етапи розвитку соціально-політичного знання

Соціально-політична думка античного світу: політичні твори Платона та Арістотеля. Середньовічні релігійно-політичні концепції: Аврелій Августин та Фома Аквінський.

Політична думка епохи Відродження та Нового часу. Н. Макіавеллі та його твори як початок виділення дослідження політики в окрему галузь знання. Політична думка доби Просвітництва. Ідеї Т. Гоббса та Д. Локка.

Формування парадигм сучасної соціально-політичної думки. Класична соціологія та основні концепції соціально-політичної думки ХХ-ХХІ ст. (консерватизм, лібералізм, християнська демократія).

Тема 3. Суспільство в соціально-політичному дискурсі

Суспільство як соціальна система. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок і контроль.

Соціальна структура суспільства та її підструктури. Соціальна стратифікація. Соціальна мобільність: види, канали, спрямованість, динаміка.

Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту.

Політичні інститути в системі соціальних інституцій суспільства.

Тема 4. Освіта як соціальний інститут і проблеми академічної доброчесності

Освіта як соціальний інститут і його функції в суспільстві. Становлення системи сучасної освіти. Рівні, форми та засади функціонування вищої освіти в Україні.

Концепція академічної доброчесності у вищій школі: сутність і фундаментальні цінності. Категорія академічної нечесності.

Основи академічного письма та доброчесності. Ефективні методи боротьби з плагіатом у вищій школі: світовий досвід.

Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах.

Тема 5. Політика як суспільне явище

Сутність політики і основні форми життєдіяльності суспільства. Політика як сфера суспільних відносин. Основні теоретичні підходи до визначення сутності політики.

Причини виникнення політики та її основні властивості. Структура політики та її основні види: економічна, соціальна, культурна.

Функції політики в суспільстві. Міжнаціональна політика. Наднаціональна політика: міжнародні інституції. Багатонаціональні утворення та «глобалізація». Політика як всесвітня діяльність. Геополітика та геополітичне положення країни як важливий резерв розвитку держав.

Тема 6. Влада як соціально-політичний феномен

Поняття та структура влади, її основні різновиди: економічна, політична, соціальна, духовна, сімейна. Суб'єкти, об'єкти та ресурси влади. Джерела влади. Засоби, процес та види влади.

Універсальні характеристики будь-якої влади. Функції політичної влади. Система політичної влади в Україні: основні гілки влади та їхні інститути та повноваження.

Тема 7. Політична система суспільства

Поняття політичної системи та її структура: політична влада, політичні інститути, політичні відносини, політичні норми, політична свідомість, політична культура.

Основні критерії типології політичних систем. Політичні режими: демократичний, авторитарний, тоталітарний. Україна як країна з демократичним

політичним режимом. Тоталітарний режим. Нацистський режим. Радянський режим. Ісламський режим та його особливості. Багаторівневий режим.

Функції політичної системи. Функція політичного цілепокладання.

Тема 8. Держава як основний інститут політичної системи

Поняття та функції держави. Теорії походження держави. Основні ознаки держави. Типологія держав: національні та багатонаціональні держави. Національна держава і суверенітет. Україна як національна держава.

Форми державного правління. Форми державного устрою. Поняття правової держави. Новітні тенденції у розвитку держав.

Сучасні демократичні держави. Голова держави та парламент. Нормативно-правова система держави.

Президент України та Верховна Рада: статус та обов'язки. Функції Кабінету Міністрів України. Особливості судової влади в Україні.

Державна політика та державне управління. Основні напрями державної політики. Місцеве самоврядування в системі державного управління. Органи місцевого самоврядування в Україні.

Модуль II. Політика та громадянське суспільство

Тема 9. Громадянське суспільство та його функції

Поняття громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Роль громадян у становленні й функціонуванні громадянського суспільства. Громадянське суспільство та права держава.

Поняття громади. Роль громади в житті людини, суспільства, держави. Реалізація та захист громадою своїх прав і законних інтересів. Вплив громадян на вирішення проблем громади. Роль громадян у демократизації суспільства. Активна громадянська позиція.

Громадянське суспільство в Україні. «Україна – країна зі слабкою державою і сильним громадянським суспільством». Громадські організації. Волонтерський рух. Правовий статус громадських організацій в Україні.

Тема 10. Демократія як форма реалізації народовладдя

Визначення та види демократії. Класична ліберальна демократія. Характерні риси сучасної демократії. Основні демократичні цінності сучасного суспільства.

Форми демократії: безпосередня та представницька. Референдум як форма безпосередньої демократії. Референдуми в Україні: законодавство та історія.

Вибори як форма особистої участі громадян в управлінні державою. Основні засади виборчого права в Україні. Конституція як найвищий законодавчий акт держави. Види виборчих систем та суб'єкти виборчого процесу.

Політичні партії та їх функції. Вплив політичних партій на демократизацію держави.

Тема 11. Особистість в соціально-політичному дискурсі

Особистість і політика. Соціально-психологічні та правові механізми політичної соціалізації. Основні концепції політичної соціалізації.

Форми участі людини в політиці. Феномен політичного лідерства. «Піднесення» лідерів як політичний процес.

Політична еліта як особлива соціальна група. Сучасні теорії політичної еліти. Класифікація політичних еліт. Проблема рекрутування еліт. Політична еліта і політичне лідерство в Україні.

Тема 12. Політична культура і політична свідомість

Поняття та структура політичної культури суспільства. Політична культура західної та східної цивілізації.

Політична свідомість та її особливості. Політична ідеологія: поняття, сутність та історичні умови виникнення. Функції політичної ідеології. Основні сучасні ідеології.

Політична поведінка та її типи. Громадська думка і політична комунікація. Механізми формування громадської думки. Громадська думка і соціально-політичні технології в сучасному світі.

Тема 13. Медіа і демократія в сучасному суспільстві. Свобода, етика і відповідальність

Поняття мас-медіа(медіа). Роль інформації та медіа в сучасному світі. Мас-медіа, комунікація, аудиторія, медіатекст. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) та їхній розвиток. Реклама. Вплив мас-медіа на формування громадської думки та власної позиції людини.

Свобода слова. Обмеження свободи слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю. Свобода мас-медіа – критерій демократичності суспільства. Цензура. Замовні матеріали («джинса») та їхні ознаки. Суспільні медіа і їхня місія.

Маніпуляції в медіапросторі. Як розпізнати фейкову інформацію, пропаганду та дезінформацію. Роль медіа у провокуванні конфліктів та поширенні стереотипів. Що таке «мова ворожнечі», і як її розпізнати.

Інтернет. Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. Цифрова ідентичність. Соціальні мережі. Права людини в Інтернеті. Безпека та етика поведінки у мережі. Кіберзлочинність. Особливості захисту прав молоді в Інтернеті.

Тема 14. Соціально-політичні процеси в сучасному світі

Поняття та ознаки соціального процесу. Соціальний розвиток та основні теорії розвитку суспільства. Політичний процес: сутність і стадії розвитку. Типологія соціально-політичних процесів. «Незахідний» та «західний» політичні процеси. Основні форми реалізації соціально-політичних процесів: революція, реформа, модернізація, модифікація, трансформація.

Поняття «національна ідентичність» і «політична ідентичність». Містечковість (локалізм), етніцизм, націоналізм, расизм, релігійні ідентичності, універсалізм. Постіндустріальна політика як інформаційна політика.

Лінії суспільно-політичних розломів: «Схід» проти «Заходу» та «Північ» проти «Півдня». Поділ України за регіональною ознакою: причини та наслідки, сучасний стан.

Тема 15. Соціальні відхилення та конфлікти

Соціальні відхилення: сутність, ознаки та типи. Стигматизація в сучасному суспільстві. Основні теорії девіантної поведінки. Загальні причини девіантної поведінки. Культурно схвалювані та культурно засуджувані відхилення.

Соціальні норми і соціальний контроль як механізми соціальної регуляції поведінки людей. Соціальні санкції і приписи.

Конфлікт як соціальний феномен: сутність, структура, функції. Класифікація конфліктів. Класові конфлікти у ХХІ ст. Терор і тероризм.

Причини, структура та функції політичних конфліктів. Расові, етнічні, релігійні конфлікти. Домінування, асиміляція й соціальний плюралізм. Війна як конфлікт між політичними утвореннями. Російсько-українська війна: передумови та наслідки.

Тема 16. Світовий політичний процес та основи геополітики

Міжнародні відносини як розвиток світового політичного процесу. Визначення та мета зовнішньої політики. Зовнішня та міжнародна політика: ключові відмінності. Сутність і види міжнародних відносин.

Геополітичний фактор у світовій політиці. Геополітика і національна держава.

Політична модернізація: зміст і основні характеристики. Поняття постмодернізації. Україна в сучасному геополітичному просторі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Основні засади соціально-політичних студій													
Тема 1. Соціально-політичні студії як наука та навчальна дисципліна.	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	3	-	
Тема 2. Виникнення та основні етапи розвитку соціально-політичного знання.	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7	-	
Тема 3. Суспільство в соціально-політичному дискурсі.	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	5	-	
Тема 4. Освіта як соціальний інститут і проблеми академічної доброчесності.	-	-	-	-	-	-	7	2	-	2	3	-	
Тема 5. Політика як суспільне явище.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-	
Тема 6. Влада як соціально-політичний феномен.	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	5	-	
Тема 7. Політична система суспільства.	-	-	-	-	-	-	6	2	-	-	4	-	
Тема 8. Держава як основний інститут політичної системи.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-	
Підготовка до модульного контролю	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Проведення модульного контролю	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Разом за модулем 1	-	-	-	-	-	-	45	4	-	2	39	-	
Модуль 2. Політика та громадянське суспільство													
Тема 9. Громадянське суспільство та його функції.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-	
Тема 10. Демократія як форма реалізації народовладдя.	-	-	-	-	-	-	7	-	-	2	5	-	
Тема 11. Особистість в соціально-політичному дискурсі.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-	

Тема 12. Політична культура і політична свідомість.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-
Тема 13. Медіа і демократія в сучасному суспільстві. Свобода, етика, відповідальність.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-
Тема 14. Соціально-політичні процеси в сучасному світі.	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7	-
Тема 15. Соціальні відхилення та конфлікти.	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6	-
Тема 16. Світовий політичний процес та основи геополітики.	-	-	-	-	-	-	7	-	-	2	5	-
Підготовка до модульного контролю	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	-	-	-	-	-	-	51	2	-	4	45	-
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	-
Усього годин	-	-	-	-	-	-	100	6	-	6	88	-
Модуль 3. Індивідуальне завдання												
Контрольна робота	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	20
Загальна кількість годин	-	-	-	-	-	-	120	6	-	6	88	20

5. Семінарські заняття

Теми семінарських занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
1. Соціально-політичні студії як наука та навчальна дисципліна.	-	-
2. Основні етапи розвитку соціально-політичного знання	-	-
3. Суспільство як соціальна система: ознаки, структура, функції.	-	-
4. Освіта як соціальний інститут і проблеми академічної доброчесності.	-	2
5. Політика як суспільне явище. Природа політичного панування.	-	-
6. Політична влада і механізми її функціонування.	-	-
7. Політична система суспільства: структура, типи та функції.	-	-
8. Держава і суспільство: алгоритми взаємодії.	-	-
9. Громадянське суспільство та його функції.	-	-
10. Вибори та виборчий процес як атрибут сучасної демократії.	-	-
11. Особистість в соціально-політичній системі сучасного	-	-

суспільства.		
12. Політична культура і політична свідомість: поняття, структура, функції.	-	-
13. Демократія та ЗМІ в XXI столітті.	-	2
14. Соціально-політичні процеси та основні форми їх реалізації.	-	2
15. Соціально-політичні конфлікти: джерела, причини, динаміка.	-	-
16. Проблеми національної ідентичності в сучасному геополітичному просторі.	-	-
Усього годин	-	6

6. Практичні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

7. Лабораторні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до семінарських / практичних / лабораторних занять	- (годин на підготовку до кожного заняття)	84 (2-7 годин на опрацювання кожної теми)
ПМК – підготовка до модульного контролю	-	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (заліку)	-	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проект, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	-	20
Усього годин	-	108

9. Індивідуальне завдання

Теми контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання)

1. Проблеми державної незалежності та демократії в соціально-політичній думці України першої половини ХХ ст.
2. Сутність, структура та функції політичної влади.
3. Соціально-демографічна структура українського суспільства.
4. Соціально-етнічна структура українського суспільства.
5. Основні особливості соціальної стратифікації сучасного українського суспільства.
6. Види соціальної мобільності та соціальна мобільність в Україні.
7. Політична система в Україні.

8. Авторитарний та тоталітарний політичний режими: порівняльна характеристика.

9. Національна держава як засіб політичного самоствердження націй і захисту національних інтересів.

10. Сутність та принципи правової держави в сучасному світі.

11. Громадянське суспільство і держава: питання співвідношення та взаємодії.

12. Основні тенденції розвитку сучасної держави.

13. Концепція соціальної держави: проблеми реалізації.

14. Реформа децентралізації в Україні: суть та наслідки.

15. Референдум як основна форма безпосередньої демократії.

16. Плебісцитарна демократія: історія і сучасність.

17. Особливості виборів при різних політичних режимах.

18. Вибори та їх роль в політичному житті України.

19. Парламентські вибори в Україні.

20. Вибори президента: український та зарубіжний досвід.

21. Електоральна культура як складова політичної культури.

22. Основні форми політичної поведінки особистості.

23. Політична іммобільність як розповсюджена форма політичної поведінки.

24. Політична еліта та політичне лідерство.

25. Політичні партії: походження, сутність, функції.

26. Громадська думка та соціально-політичні технології.

27. Громадські організації й волонтерський рух: місце та роль в сучасному суспільстві.

28. Свобода слова та її обмеження в сучасному світі.

29. Війна як конфлікт між політичними утвореннями.

30. Україна в сучасному геополітичному просторі.

10. Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти,

моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проектування, моделювання).

11. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи (для заочної форми навчання).

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

12. Розподіл максимальної кількості балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контроль протягом семестру																Підсумковий контроль (залік)	Сума балів	
Модуль 1								Модуль 2										Модуль 3 (ІЗ)
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – <u>2.5</u>; - модульна контрольна робота № 1 <u>10</u>; - модульна контрольна робота № 2 – <u>10</u>. 																Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – <u>10</u>; - виконання завдань для самостійної роботи – <u>10</u>. 																		

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно,

допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю (заліку).

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Хромова О.І., Гуменна І.Л. Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни «Соціально-політичні студії» для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – К. : ДУІТ, 2024. – 109 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Виборчий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 19.12.2019 № 396-ІХ: станом на 31.12.2023 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення 25.08.2025).
2. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 416 с.
3. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: станом на 01.01.2020 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 26.08.2025).
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, О. М. Сахань та ін.]; за ред. М. П. Требіна. 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків: Право, 2018. 462 с.
5. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях)/ за наук. ред. проф. В. С. Бліхара[Електронний ресурс]. – Львів: ПП «Арал», 2018. – 540 с. Режим доступу: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1854/1/Політологія_29_10_2018.pdf (дата звернення 26.08.2025).
6. Політологія: конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Н. М. Семке, І. М. Доля [Електронний ресурс]. – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 156 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/161788797.pdf> (дата звернення 26.08.2025).

7. Про політичні партії [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III: станом на 19.12.2024 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 25.08.2025).
8. Требін М. П. Соціально-політичні студії: навч. посіб. – Харків: Право, 2017. – 696 с.
9. Требін М. П. Соціально-політичні студії: посіб. для підгот. до іспиту. – Харків: Право, 2019. – 138 с.
10. Хромова О.І., Черняк Д.С. Соціологія: опорний конспект лекцій в схемах і таблицях: для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – К.: ДУІТ, 2023. – 114 с.

Додаткова

11. Бадью А. Похвала політиці. – К.: Видавництво Анетти Антоненко, 2019. – 260 с.
12. Денисенко В., Вишневський Ю. Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків і виборців. – К.: Наш формат, 2020. – 296 с.
13. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. – К.: Наш Формат, 2020. – 466 с.
14. Мустафін О. Злам: кризи політичних режимів. Змінитися або загинути. – К.: Видавництво Vivat, 2021. – 288 с.
15. Новітня політична лексика (неологізми, okazionalizmi та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ-2000, 2015. – 492 с.
16. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія / [О.О. Безрук, В.С. Бліхар, Л.М. Герасіна та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. – Харків: Право, 2019. – 744 с.
17. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Росія, Європа, Америка. – К.: Наш формат, 2020. – 392 с.
18. Українське суспільство в умовах глобальних змін: цивілізаційний вимір. Монографія; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. – Харків: ВД «Інжек», 2015. – 240 с.
19. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. – К.: Наш формат, 2020. – 192 с.
20. Хромова О., Маруховський О., Чернявська Б. Гуманітарні аспекти інформаційної безпеки// Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. – 2022. – Том 5(2). – С.76-84. Режим доступу: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1103> (дата звернення 26.08.2025).
21. Хромова О.І. Подолання минулого і цивілізаційний вибір України// Науковий вісник Карпатського університету ім. А. Волошина: збірник наукових праць. Випуск 6. – Ужгород, 2023. – С. 287-289. Режим доступу: https://kau.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/Naukovyj-Visnyk-6_compressed.pdf (дата звернення 26.08.2025).

15. Інформаційні ресурси

1. <https://ipiend.gov.ua> – Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.
2. <https://texty.org.ua/d/socio/firm/institut-praktychnoi-polityky/> – Інститут практичної політики.
3. <https://www.uiip.org.ua/uk/> – Український інститут міжнародної політики.

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

КРИТЕРІЇ
оцінювання досягнутих результатів навчання
здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету

А.1 Загальні положення

Досягнуті результати навчання з кожної навчальної дисципліни за семестр оцінюють балами від 1 до 100: результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру – балами від 1 до 60, відповіді на екзамені або заліку – від 1 до 40. Розподіл балів для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру за кожною дисципліною встановлюють розробники робочих програм.

Індивідуальне завдання у вигляді курсової роботи / проекту, циклу розрахунково-графічних / графічних / розрахункових робіт та практику оцінюють окремо балами від 1 до 100.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни є сумою балів, отриманих під час контролю протягом семестру, та балів, отриманих під час підсумкового контролю (на екзамені або заліку).

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю (екзамену або заліку) тільки після зарахування модульних контрольних робіт, а також виконання індивідуального завдання, яке передбачене освітньою програмою та навчальним планом.

Таблиця А.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)

1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
------	---	---	--

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

А.2 Критерії оцінювання досягнутих результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамену, заліку)

Екзаменаційна (залікова) оцінка (від 1 до 40 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменатором / лектором за відповіді здобувача на кожне із запитань екзаменаційного білета / завдання або запитання для заліку.

Максимальну кількість балів, яку можна отримати на екзамені / заліку, розподіляють між запитаннями екзаменаційного білета / завданнями або запитаннями для заліку.

Кількість запитань (завдань) та розподіл балів між ними визначає розробник робочої програми.

Відповідь на запитання оцінюють таким чином (приклад для оцінювання відповіді на одне запитання балами від 0 до 15):

від 12 до 15 балів виставляють здобувачу, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти

й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання;

від 8 до 11 балів виставляють здобувачу, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 70–90 %;

від 4 до 7 балів виставляють здобувачу, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє здатність здобувача відтворювати основний матеріал відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 50–70 %;

від 0 до 3 балів виставляють здобувачу, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє наявність у здобувача утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.